

zaaknummer 2013W1044

20 november 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],

geboren op [datum],

wonende te [plaats],

hierna te noemen: klager,

juridisch adviseur: mr. C.E.J.M. Heerkens Thijssen, advocaat te Amsterdam,

tegen:

(wijlen) [naam],

geboren op [datum], overleden op [datum],

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde,

tijdens zijn leven priester in het Bisdom Haarlem-Amsterdam.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 27 juni 2013.

Op 11 juli 2013 is bij de griffie een reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], vice-kanselier van het Bisdom Haarlem-Amsterdam.

Op 9 oktober 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn zus, mevrouw [naam] en heeft zijn standpunt nader toegelicht.

Klager werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Heerkens Thijssen, voornoemd.

Namens het Bisdom is verschenen [vice-kanselier] voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is in 1957 of 1958 ongewild toeschouwer geweest van een heftige zoen- en vrijpartij tussen zijn moeder en aangeklaagde.

Klager is het tweede kind in een gezin met acht kinderen. Aangeklaagde werd in 1957 kapelaan in de parochie waar het gezin van klager woonde. Klager was misdienaar bij aangeklaagde. Aangeklaagde kwam al snel bij het gezin van klager thuis. Klager was hierdoor aanvankelijk blij verrast. Aangeklaagde kwam echter al gauw vrijwel dagelijks bij het gezin over de vloer. Hij at mee met het gezin, nam er een bad en ging later zelfs mee met gezinsvakanties. Naar later bleek had aangeklaagde een affectieve relatie met de moeder van klager. Aangeklaagde nam in het gezin langzaam een steeds prominentere en dominantere rol in. De vader werd min of meer verdrongen. Meerdere kinderen uit het gezin zijn ernstig seksueel misbruikt door aangeklaagde. Met klager is “niets fysieks” gebeurd, althans niet voor zover hij zich kan herinneren. Wel herinnert klager zich niet alleen thuis, maar ook als

misdienaar vervelende momenten, waarbij aangeklaagde ongevraagd zeer dichtbij klager kwam. Hij was temerig, opdringerig, hijgerig; klager voelde zijn zweterige warmte. De positie die aangeklaagde innam was zeer verwarrend; hij begon deel uit te maken van het gezin, maar de kinderen moesten ook bij hem biechten. Vaak vertelde aangeklaagde hetgeen was gezegd tijdens de biecht door aan moeder. Klager werd door moeder en aangeklaagde ingezet voor hand -en spandiensten. Zo moest klager bellen met de pastorie en zich uitgeven voor “meneer [naam]” en vragen naar aangeklaagde; vervolgens nam moeder de hoorn over en werd klager gesommeerd de kamer te verlaten. Klager mocht hier met niemand over spreken anders zou er hel en verdoemenis volgen. De kinderen voelden zich angstig en onveilig.

Op een middag, toen klager vroeger dan gebruikelijk thuis kwam van de lagere school, keek hij door het raam naast de voordeur en zag daar aangeklaagde met zijn moeder op schoot zitten in een grote stoel; er werd hevig gezoend (tongzoenen) en gevreeën (gefriemeld met de handen). Klager schrok hier zo van dat hij is weggerend en een aantal uren in verwarring op straat heeft doorgebracht. Weer thuis gekomen durfde klager er niet over te spreken. Hij was bang voor de “hel en verdoemenis” die moeder hem al zo vaak had voorgehouden.

2.2. Klager heeft veel last ondervonden van zijn ervaringen en de angstige sfeer die in het gezin heerste. Klager had veel last van haatgevoelens jegens de Katholieke kerk en van depressiviteit en concentratieverlies. Klager voelde zich pas na het overlijden van aangeklaagde vrij om te praten over hetgeen hij gezien en meegemaakt had en hetgeen op zijn netvlies gebrand stond. De kinderen praten nu met elkaar over hetgeen hun is overkomen en hebben veel steun aan elkaar. Het eindelijk kunnen praten voelt voor klager als een bevrijding.

2.3. Klager wenst erkenning en genoegdoening voor hetgeen hem is aangedaan.

3. De inhoudelijke reactie (zakelijk weergegeven)

[Vice-kanselier] heeft gesteld dat aangeklaagde inmiddels is overleden en niet meer kan worden geconfronteerd met deze klacht. Ter zitting heeft hij herhaald dat klager en ook de overige gezinsleden zeer welkom zijn voor een gesprek met de Bisschop.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Allereerst dient beoordeeld te worden of de handelingen die klager aangeklaagde verwijt zijn te kwalificeren als seksueel misbruik. Klager heeft gesteld dat hij toeschouwer heeft moeten zijn van een hevige vrijpartij tussen zijn moeder en aangeklaagde. Een hevige vrijpartij is een seksuele handeling. Op grond van artikel 1.3 van de Procedure is niet alleen het moeten verrichten of ondergaan van seksuele handelingen te kwalificeren als seksueel misbruik, doch eveneens het hiervan toeschouwer moeten zijn. De Klachtencommissie is van oordeel dat klager geen toeschouwer heeft *moeten* zijn van de seksuele handelingen. Niet is immers gebleken dat aangeklaagde en (klagers) moeder klager bewust hebben blootgesteld aan het toe moeten zien van hun vrijpartij dan wel klager daartoe hebben gedwongen. Klager heeft verklaard dat hij bij uitzondering vroeger thuis kwam van school en daarmee bij toeval

getuige was van de vrijpartij. De Klachtencommissie kan de door klager gestelde feiten dan ook niet kwalificeren als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. De Klachtencommissie is van oordeel dat het handelen van aangeklaagde hoogst kwalijk is geweest.

Klager kende aangeklaagde als kapelaan van de kerk waar klager misdienaar was en eveneens als huisvriend van het gezin. Aangeklaagde nam gaandeweg een steeds prominentere plaats in in het gezin van klager en kwam daar vrijwel dagelijks over de vloer; aangeklaagde bemoeide zich met de opvoeding van de kinderen, at mee met het gezin en nam vaak een bad. De vader van klager had een ondergeschikte rol; de moeder en aangeklaagde bepaalden wat er gebeurde in huis. Aangeklaagde heeft ernstig misbruik gemaakt van zijn positie door zich in het gezin van klager te manoeuvreren en daar een zeer dominante positie in te nemen. Het gezin is door het gedrag van aangeklaagde totaal ontwricht geraakt.

De Klachtencommissie begrijpt dat klager onder de situatie thuis zeer geleden heeft en dat deze situatie (mede) door aangeklaagde is geschapen. Aangezien de feiten waarover wordt geklaagd, zoals hierboven is uiteengezet, niet vallen binnen de omschrijving van seksueel misbruik in de zin van de Procedure, kan de klacht echter niet gegrond worden verklaard.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van het Bisdom Haarlem-Amsterdam de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 20 november 2013 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en mr. P.A. Schaafsma, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.